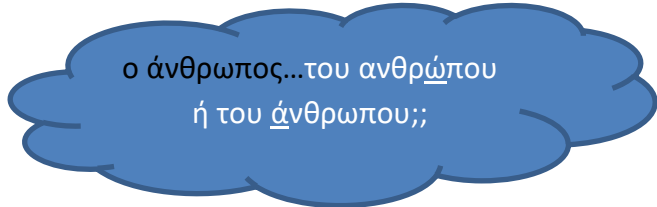

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Γ
ΕΝΟΤΗΤΑ: 4 (Ο κόσμος γύρω μας)

ΑΣ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ

Του ανθρώπου! Δες...τα **ουδέτερα ουσιαστικά σε –ο** γενικότερα δεν αλλάζουν τη θέση του τόνου τους σε καμία πτώση (πχ. το πάρκο–του πάρκου). ΌΜΩΣ όταν είναι **προπαροξύτονα** (δηλαδή τονίζονται στην 3^η συλλαβή από το τέλος) τότε **μεταφέρουν** τον τόνο τους στην παραλήγουσα στη γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού (πχ. το θέατρο–του θεάτρου, των θεάτρων).

! Εξαίρεση: δεν συμβαίνει αυτό στις σύνθετες λέξεις (πχ. τριάντα + φύλλο = το τριαντάφυλλο-του τριαντάφυλλου, των τριαντάφυλλων).

Ρήματα	
<p>Σε –ίζω (πχ. ποτίζω, κοκκινίζω) ! Εξαίρεσεις: δακρύζω, γογγύζω, συγχύζω, κελαρύζω, αναβλύζω, κατακλύζω, πήζω, πρήζω, δανείζω, αθροίζω.</p>	<p>Σε –ώνω (πχ. μπαλώνω, μεγαλώνω)</p>
<p>! Το ρήμα επηρεάζει στην ορθογραφία στις λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια λέξεων με αυτό (πχ. γυρίζω-γυρισμός, αθροίζω-άθροισμα).</p>	

Τελικό V

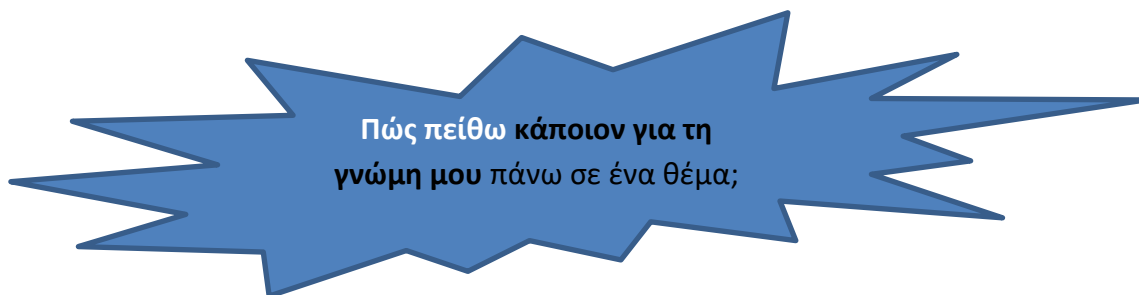
Σε άλλες λέξεις μένει και σε άλλες φεύγει: πχ. τη(ν), αυτή(ν), δε(ν), μη(ν). **Μένει όταν:** η επόμενη λέξη αρχίζει από **φωνήεν** ή από τα σύμφωνα **κ-π-τ-ξ-ψ** [**! Κάποτε Ψάξε**] και από τα δίψηφα σύμφωνα **μπ, -γκ, -ντ**.
! Διατηρείται επίσης πάντα: στην αιτιατική του αρσενικού οριστικού (**τον**) και αορίστου άρθρου (**έναν**), στην αρσενική προσωπική αντωνυμία (**αυτόν, τον**) και στο επίρρημα (**σαν**).

Παρόλο που οι μονοσύλλαβες λέξεις **δεν** τονίζονται, οι 3 αυτές μικρές λέξεις τονίζονται όταν:
ή (διαζευκτικό): πχ. «Θα πας με το ποδήλατο ή με τα πόδια;»
πού, πώς (ερωτηματικά): πχ. «Πού θα πας βόλτα;» (ευθεία ερώτηση), «Με ρώτησε πώς θα τον βρω.» (πλάγια ερώτηση)
! Δεν τονίζονται όταν: το –που- μπορεί να αντικατασταθεί με -το οποίο- (πχ. «Έφερα το στυλό **που** μου δάνεισες.» = «Έφερα το στυλό **το οποίο** μου δάνεισες.») και όταν το –πως- μπορεί να αντικατασταθεί με το –ότι- (πχ. «Μου είπε **πως** θα τηλεφωνήσει.» = «Μου είπε **ότι** θα τηλεφωνήσει.»).

Λέξη 1 + Λέξη 2 + Λέξη 3 (κοκ) →

Σύνθετη λέξη (πχ. ημέρα + μήνας = ημερομηνία).
 Κάποιες φορές η ένωση γίνεται με το συνδετικό φωνήεν – ο- (πχ. περνώ + διαβαίνω = περν^οδιαβαίνω). **! Είναι σαν ένας κρίκος (ο).**
 Κάποιες φορές η μία από τις λέξεις που ενώνονται είναι το –α- (ή –αν-) ή το –ξε- (πχ. α + γνωστός = άγνωστος, α + ήσυχος = ανήσυχος, ξε + κουμπώνω = ξεκουμπώνω).

1. Εκφράζω τη **γνώμη** για το θέμα (νομίζω ότι, η γνώμη μου είναι ότι, η πρότασή μου είναι να..., κ.ά.).
2. Λέω τα **επιχειρήματά** μου (δηλαδή τους λόγους για τους οποίους έχω αυτή τη γνώμη: γιατί, επειδή, διότι).
3. Καταλήγω στο **συμπέρασμα** (για το λόγο αυτό, άρα, επομένως) (αναφέρω ίσως και τα θετικά αν γίνει δεκτή η γνώμη μου καθώς και τα αρνητικά αν όχι, αλλά και μια ευχή ή ελπίδα ότι θα γίνει δεκτή).

ΩΡΑ ΓΙΑ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗ!

Να σχηματίσεις προτάσεις βάζοντας το ένα από τα ουσιαστικά σε γενική πτώση:

γάλα – τα πρόβατα	Μου αρέσει πολύ το γάλα των προβάτων.
οι ρίζες - τα δέντρα	
η επισκευή – το έπιπλο	
η σειρά – τα θρανία	
το ταξίδι – το νερό	

Να συμπληρώσεις τα κενά των προτάσεων με το κατάλληλο ρήμα σε –ιζω. **[! Προσοχή στις εξαιρέσεις. Να σκέφτεσαι πάντα το α' πρόσωπο ενικού αριθμού στον ενεστώτα χρόνο: «εγώ τώρα...»]:**

Η Κάτια μού το ποδήλατό της γιατί είχα ξεχάσει το δικό μου.

Ο πάππος τις γλάστρες χθες βράδυ.

Τα ματιά μου.....από τη συγκίνηση.

.....να πραγματοποιηθούν όλα όσα θέλεις!

Να συμπληρώσεις όπου χρειάζεται στις φράσεις το τελικό (ν):

- Δε τ..... πιστεύουν το Γιάννη, γιατί δ..... λέει πάντα τ..... αλήθεια.
- Έφτιαξαν έν..... κήπο στ.... άκρη του σπιτιού.
- Θέλω να αποφεύγω τ.....άνεμο όταν είναι πολύ ισχυρός, οπότε λέω να μ....βγούμε με τη βάρκα σήμερα.
- Θυμάται τ..... δάσκαλο και τ..... καθηγητή που είχε για πρώτη φορά στα μαθητικά του χρόνια.
- Δε τ..... είδα σήμερα τ.....Πάνο. Λες να μ.....ήρθε καθόλου για μάθημα; Ποτέ δ..... ξεχνάει να μας ειδοποιήσει όμως!
- Του ζήτησα να φτιάξει τη..... μπασκέτα για να μπορούμε να παίζουμε.
- Θα ζωγραφίσω έν.....τόπο φανταστικό! Σ..... ουρανό θα βάλω χρώμα πράσινο και στ..... θάλασσα μοβ.
- Μ.....ανησυχείς, όλα θα πάνε καλά!

Και τώρα...να διαγράψεις το τελικό (ν) στις περιπτώσεις που δεν χρειάζεται:

την σκάλα	δεν θέλω	τον θόρυβο
στον κήπο	μην μασάς τόσο γρήγορα	στην φωτιά
δεν λες κάτι	την πίστεψε	την πέτσα

Να τονίσεις τις λέξεις των παρακάτω φράσεων:

- Σκεφτόμαστε να πάμε η για μπάνιο η για περπάτημα.
- Πως έμαθες πως θα πάνε βόλτα;
- Έμαθα πως έφυγε μόνη της αλλά δεν ξέρω που πήγε.
- Από που και ως που το λες αυτό;
- Πηγαίνει για πεζοπορία που και που.
- Περιμένω πως και πως να έρθει η ξαδέρφη μου.
- Η Άννα είναι που έσπασε το χέρι της;
- Που ήσουν χτες; Έμαθα πως πήγες στο σινεμά. Είναι αλήθεια η ψέματα;

Να συμπληρώσεις τις καταλήξεις των ρημάτων και τα ουσιαστικά τους...αλλά και το αντίθετο:

ποτ.....	Το του κήπου.
μπαλ...	Το του παντελονιού.
δαν.....	Το των χρημάτων.

Δωρητής:

Υποστηρικτές:

αθρ.....	Το των αριθμών.
	Η συμπλήρωση του πίνακα.
λιγοστ.....	Τοτων τροφίμων.
πιστ.....	Ηστον εαυτό μας.
ασπρ....ζ....	Τοτου τοίχου.
	Το δάκρυ των ματιών.
	Το κούρεμα των μαλλιών.
μαστορ.....	Τοτου σπιτιού.
θυμ....ν....	Οτης κοπέλας.
δραπετ.....	Ηαπό το κλουβί.
	Το κρύο του χειμώνα.
φροντίζω	Ητου καλού ανθρώπου.
	Το τηγάνι της κουζίνας.

Να σχηματίσεις τις συνθέτες λέξεις, αλλά και να τις.....«διαλύσεις»:

+	αλατοπίπερο	πηγαίνω + έρχομαι	
+	νυχτολούλουδο	+	ξεβάφω
τρέμω + σβήνω		α + αλάτι	
ξε + σκονίζω		+	ακατάλληλος
στρίβω + γυρίζω		α + δίκαιος	

Να βάλεις κάθε λέξη στη σωστή οικονόμεια λέξεων: καθαρίζω, χάρτινο, ανακυκλώνω, απορριμματοφόρο, χαρτόκουτο, καθαριότητα, απορρίπτω, πεντακάθαρος, κυκλικός, χαρτοπολιτός.

απορρίμματα	χαρτί	ανακύκλωση	καθαρός

Κι έπειτα τις υπογραμμισμένες να τις βάλεις στη σωστή αλφαβητική σειρά:

Επιχείρηση.....επιχείρημα! Να διαλέξεις ένα από τα δύο παρακάτω θέματα και να...πείσεις!

A) Η/ο φίλη/ος σου θέλει να πάτε εκδρομή στη θάλασσα. Όμως εσύ θέλεις στο βουνό. Πώς θα την/τον πείσεις;

B) Το σχολείο σου δεν έχει αρκετά παιχνίδια στην αυλή. Μπορείς να πείσεις την/ον διευθύντρια/ντή να βάλει περισσότερα;

! Να θυμηθείς τις παραγράφους, αλλά και τις λέξεις-κλειδιά για καθένα από τα μέρη (δες και το «Ας θυμηθούμε» στην αρχή).

Ποια είναι η γνώμη σου;

Γιατί έχεις αυτήν τη γνώμη; (γράψε τουλάχιστον

Πού καταλήγεις; Τι εύχεσαι;

Κέντρο Εκπαίδευσης – Πολιτισμού – Επιστημών «Αριστοτέλειο» Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία
Μακρινίτσης 131 Β', 38333 Βόλος, Τηλ.: 2421215510 – 6976559659 Mail: kepearistotelio@gmail.com

Δωρητής:

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτές:

